

Uønsket aktuell

Det er ikke ofte lederen i Tidende er så brennaktuell som den i den forrige utgaven av tidskriftet: Dagen etter at den stod på trykk, sprakk nyheten om at vi i vårt miljø dessverre har fått en «fusk i forskning-sak» av verdensformat. Så grundig dekket i alle medier, både innenlands og i utlandet, at det ikke er nødvendig å gå nærmere inn på det her og nå.

Fusket som er avslørt, og etter hvert innrømmet av forskeren, gjelder i skrivende stund artikler publisert i *The New England Journal of Medicine*, *The Lancet* og *Journal of Clinical Oncology*, og *Tidsskrift for Den norske lægeforening* har publisert bekymringsmelding for tre artikler. Det har imidlertid også vært publisert artikler av vedkommende forfatter i Tidende, én oversiktsartikkel om kjemoprevensjon av munnhulekreft og et oppfølgingsinnlegg med bakgrunn for og invitasjon til å henvise pasienter til et forskningsprosjekt basert på samme tema. Innholdet og data i disse artiklene må nå vurderes i lys av de opplysninger som er kommet frem, og artikkelen med vedlegg er oversendt den eksterne granskningskommisjonen som etter avsløringen er oppnevnt av Rikshospitalet-Radiumhospitalet. Inntil det har skjedd en avklaring, ber vi leserne se bort fra dette stoffet (se side 132).

Uredelighet i forskning forekommer ikke så sjelden som vi kunne ønske. I en artikkel i Aftenposten (20.01.06) viser den nylig avgåtte lederen for den nasjonale etiske forskningskomité, professor Georg Høyer, til amerikansk forskning som viser at én prosent av alle vitenskapelige artikler er forbundet med fusk. Dessuten nevner han to nasjonale undersøkelser fra 1995–96, der fem prosent sier at de selv har utført uredelig og diskutabel forskning, 12 prosent at de hadde kjennskap til uredelig forskning og 14 prosent at de hadde kjennskap til diskutabel forskning. Tre forskere oppgav selv å ha

konstruert data, mens 23 kjente til at andre hadde gjort dette. Svarprosenten var lav, slik at det må tas forbehold om gyldigheten av disse tallene, men Høyer konkluderer med at det er sannsynlig at tallene er høyere i dag.

Ikke minst kan de nye systemene for finansiering av forskning gjøre det fristende å fuske. Ifølge Gunnar Bjune, professor i internasjonal medisin, eksisterer det ikke lenger frie forskningsmidler innen medisinsk anvendt forskning. For å få midler til et prosjekt må det være nytt, kortvarig, gi et ganske forutsigbart resultat og være nyttig, sier han til Klassekampen. Det betyr blant annet at det er helt mikroskopiske sjanser for å få penger til å etterprøve andres resultater eller til å stille åpne spørsmål. Dessuten vil uventede eller negative resultater redusere sjansen for at artiklene blir publisert, noe som igjen kan friste til fusk. Mange navn på forfatterlisten øker statusen til hver enkelt, men genererer også inntekter til de respektive institusjoner. Med mange forfattere blir også ansvaret for å kontrollere primærdata pulverisert.

Det er stor konkurranse og publiseringspresset i forskermiljøene er hardt. Og forskere er mennesker, med feil og svakheter. Så fusk i alle former vil sikkert forekomme også i fremtiden. Institusjoner, forskningsmiljøer, og den enkelte forsker har imidlertid nå fått flere påminnelser om betydningen av å følge opp resultatene av forskning på alle nivåer. I publikums øyne har forskerne nesten ubegrenset tillit og autoritet. Derfor blir fallet så stort når fusk blir avslørt, noe som gjenspeiles i det mediekjøret vi har vært vitne til i den siste saken. Forhåpentligvis kan dette virke avskrekkende og forebyggende. Nå starter prosessen med å bygge opp igjen tilliten.

Gudrun Sangnes

Foto: Gasto/Science Photo Library.
Design: Mike Mills.

Redaktør:
Gudrun Sangnes

Journalist:
Ellen Beate Dyvi

Redaksjonssekretær:
Kristin Aksnes

Redaksjonskomité:
Jon E. Dahl
Tor E. Torbjørnsen
Anne Berit Utkilen

ABONNEMENT
Abonnementspris for ikke medlemmer
og andre abonnenter kr 1300,-
Bestilles i NTFs sekretariat.

ANNONSER
Henv. markeds konsulent Eirik Andreassen,
NTFs sekretariat

TELEFON OG ADRESSE
Frederik Stangs gate 20,
postboks 3063 Elisenberg, 0207 Oslo
Tlf. 22 54 74 00, faks 22 55 11 09
E-post: tidende@tannlegeforeningen.no
<http://www.tannlegetidende.no>

UTGIVER
Den norske tannlegeforening,
www.tannlegeforeningen.no
E-post: tannlegeforeningen@tannlegeforeningen.no

ISSN 0029-2303
Opplag: 5 550
15. nummer per år
Parallellpublisering og trykk: PDC Tangen
Grafisk design: Mike Mills

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn for utgivelsen. Alt som publiseres representerer forfatterens synspunkter. Disse samsvarer ikke nødvendigvis med redaksjonens eller Den norske tannlegeforeningens offisielle synspunkter med mindre dette kommer særskilt til uttrykk.